Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Øreskrifter for Folket.

Stendyssen, Fortælling af M. M.

Med 6 Billeder.

Kjøbenhavn.
N. C. Roms Forlagsforretning.
Trykt hos J. H. Schultz.
1882.

Øreskrifter for Folket.

Under denne Fællestitel vil efterhaanden udkomme en Række særdeles billige Hæfteskrifter, indeholdende Fortællinger, Digte og oplysende Skildringer af Natur og Folkeliv.

Nr. 1. **12 Fortællinger** af Folkets Almanak, med 30 Bill. 40 Ø.

— 2. **Kjærlighed og Had**, Fortælling af C. A. Thyregod. — **Lindormen** efter Hebel. M. m. Med 10 Billeder. 10 Øre.

— 3. **Det ene Fornødne**, af Chr. R. — **Vilhelm Tell** af Anton Nielsen. — **En uventet Tilstaaelse.** — **Et Væddeløb.** — **Nisserne i Bjergby Bakke** af Em. Henningsen. M. m. Med 8 Billeder. 10 Øre.

— 4. **Fra Oldtiden** af Fr. W. Horn. — **Petersens Grise** af A. Andresen. — **Husmandsfamiliens Middag** af Camillo Brun. — **Historien om hvordan Jens Rodbro fik Korset**, fortalt af ham selv. M. m. Med 14 Billeder. 10 Øre.

— 5. **En Gudsdom**, Fortælling af Knud Skytte. — **Efter en Sygdom.** Med 4 Billeder. 10 Øre.

— 6. **Nissernes Julekvæld** af Emanuel Henningsen. — **Troldkonen i Stenbaaden**, ved Carl Andersen. — **Til Kukmanden kom**, jysk Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. Med 13 Billeder. 10 Øre.

— 7. **Kvindetroskab** af Zakarias Nielsen. Med 4 Bill. 10 Øre.

— 8. **Baadsmanden fortæller** af C. Middelboe. — **Den ny Avis eller den uheldige Peter.** — M. m. Med 12 Bill. 10 Øre.

— 9. **Spøgelsevognen**, efter en sand Begivenhed, fortalt af Em. Henningsen. — M. m. Med 7 Billeder. 10 Øre.

— 10. **Enkens fortabte Søn**, Fortælling af C. A. Thyregod. Med 4 Billeder. 10 Øre.

— 11. **Ridefogdens Søn**, Fortælling af C. A. Thyregod. — M. m. Med 11 Billeder. 10 Øre.

— 12. **Et fattigt Hjem**, Fortælling af Anton Nielsen. — **Agnete med Guldhaaret.** Med 5 Billeder. 10 Øre.

— 13. **Geoachino.** Fortælling fra Italien af P. P. — **Mosede Hans**, et Sagn. — M. m. Med 8 Billeder. 10 Øre.

— 14. **Skytten paa Hvam**, Fortælling af Emanuel Henningsen. — **Den fiffige Rekrut.** Med 16 Billeder. 10 Øre.

Stendyssen.

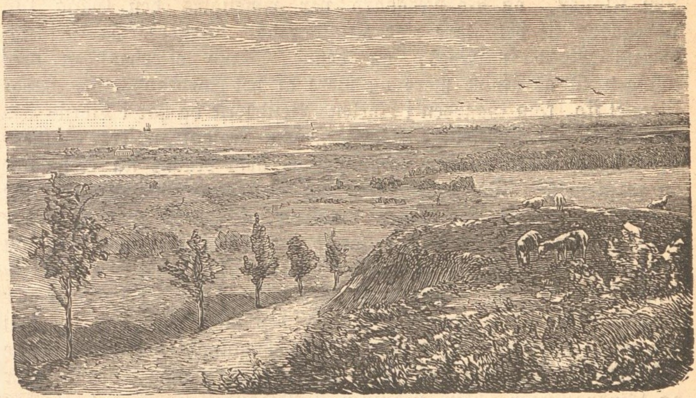

Naar man følger Landevejen fra Aarhus til Grenaa og Ebeltoft og over Broen ved Eg Aa er kommen ind i Randers Amt, passerer man Landsbyen Skjødstrup med sin ældgamle, af Kampesten opførte Kirke. Her i Sognet, paa et skovbevoxet Næs, der strækker sig ud i Kalø Vig, ligger Vosnæsgaard, en af de ældste Herregaarde i Danmark, der, ligesom dens Nabo, det en Gang saa stolte Kalø Slot, hvis Ruiner nu i ensom Majestæt knejser paa den lille Ø i Vigen, skriver sig allerede fra den tidlige Middelalder. Det er en smuk og ganske ejendommelig Natur, der aabenbarer sig i denne isolerede Egn; det høje Strøg giver til alle Sider fri Udsigt over grønne Enge og Kornmarker, brune Tørvemoser og rødlige Lyngstrækninger, bløde og bølgende som et Fløjlstæppe, der uafladelig vexler og frembyder de herligste Farvetoner; Landsbykirker og Bønderhuse titter frem hist og her, dunkle Skove indfatter Vigen, der i utallige smaa Bugter skærer sig ud og ind, ligesom en Ramme, og Bakkerne ovre paa Mols, der fortoner sig i det fjærne, danner Baggrunden for det hele. Selv i vor travle prosaiske Nutid hviler der et vist poetisk Skjær over disse Steder, der har bevaret saa meget af deres vilde, romantiske Karakter, at de uvilkaarlig drager Minder fra en svunden Tidsalder frem for Tanken, og hvor man endnu i Timevis kan færdes ad vildsomme Stier uden at træffe paa Mennesker eller Spor af Menneskers Virksomhed, medens Vibens hæse Skrig eller Rørdrummens mere

melodiske Fløjten er den eneste Lyd, som afbryder den dybe Stilhed i Naturen.

I Middelalderen hørte største Delen af Skjødstrup under Øm Kloster, og Vosnæsgaard var rimeligvis den Gang kun Ladegaard til det store rige Klostergods. Senere, da Gejstlighedens Magt svækkedes, og denne Stand efterhaanden blev tvungen til at afgive mere og mere af det Jordegods, den havde tilegnet sig, kom Gaarden i Adelens Besiddelse og har i Tidens Løb tilhørt mange forskjellige Slægter, som Rosenkrandser, Gyldenstjerner og andre mindre berømmelige, hvis Navne nu er uddøde og forglemte. Det synes, som om Gaardens Beliggenhed lige ved Havet og til alle Sider omgiven af Skove, der i gamle Dage strakte sig fra Bugten langt ind i Landet, hvor der nu findes banede Veje og opdyrkede Marker, har ydet den tilstrækkeligt Værn og Beskyttelse mod ydre Angreb; i alt Fald er der nu ikke Spor af Udenværker tilbage, der tyder hen paa, at den har været befæstet. Den gamle Hovedbygning, hvis oprindelige Skikkelse i Aarenes Løb var undergaaet mange Forandringer og Ombygninger, blev nedreven i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede, og dens stærke Mure, der havde trodset Tidens Ødelæggelse, jævnedes med Jorden af Menneskehænder for at give Plads for en Bindingsværksbygning, der vel næppe, saaledes som dens Forgænger, vil kunne staa som et varigt Minde om en svunden Tid for de kommende Slægter.

Det var en Aften ud paa Sommeren i Aaret 1498, at den strænge Ridder Ebbe Strangesøn, Herre til Vosnæsgaard, stod uden for Stuehuset og saa efter en ung Pige, som red ud gjennem Porten, ledsaget af en prægtig stor Hund, der med ludende Hoved fulgte lige bag efter Hesten. „Lad hende fare med Lempe, Christence," raabte Herremanden, „og se vel til, du ikke holder Tøjlerne for stramme." Den unge Pige nikkede og sendte til Afsked et Smil og et Fingerkys hen imod et af Husets Vinduer, bag hvis smaa, blyindfattede Ruder et kvindeligt Ansigt tittede frem. Ebbe Strangesøn blev staaende i Gaarden og saa efter den bortdragende, til hun var forsvunden; saa fo'r han sig med Haanden over Panden, sukkede og rystede paa Hovedet. Han var en bredskuldret, undersætsig Mand paa henved fyrretyve Aar, med et solbrændt, skjægget Ansigt, hvis Udtryk paa en Gang røbede Godmodighed og en fast Vilje. Efter at have kastet et prøvende Blik rundt omkring for at forvisse sig om, at alt var i Orden, aabnede han den snirklede Egetræs Dør og traadte langsomt og betænksomt ind i Huset.

I Hallen eller Storstuen, der var rummelig, men lav,

med Bjælkeloft og Stengulv, og efter hin Tids Skik og Brug kun sparsomt forsynet med Bohave, herskede der, trods Sommerdagens Hede, baade Kølighed og Skygge. Henne i en af Vinduesfordybningerne, der dannedes af de tykke Mure, sad en ærværdig Matrone i sin ærbare sorte Husdragt: det var Ebbe Strangesøns Moster, Fru Edele Nielsdatter, som, da han var ugift, styrede Husvæsenet for ham. Da han traadte ind, hævede hun det blege, rynkede Ansigt, der endnu, trods et umiskjendeligt Præg af Sorg og Lidelse, bar Spor af en sjælden Skjønhed; hun saa forskende paa sin Søstersøn, men da han ikke lod til at bemærke det, tog hun atter, uden at sige noget, fat paa det Haandarbejde, hvormed hun var beskjæftiget.

Fru Edele havde fristet en saare ublid Skæbne i Livet. Hendes afdøde Ægtefælle var en Slægtning af hin bekjendte Adelsmand Henrik Tagesøn, som under Kristoffer af Bayern stillede sig i Spidsen for de oprørske Vendelboer, der forsøgte at gjenindsætte den fordrevne Erik af Pommern paa Tronen. Henrik Tagesøn maatte bøde med Livet for sin Forseelse. Fru Edeles Husbond, Klavs Henriksøn, beskyldtes for at høre til det misfornøjede Parti. Hans Gods og Ejendom blev inddragen under Kronen, og han selv døde kort Tid efter af Sorg og Græmmelse, medens hans Hustru med sin spæde Søn maatte søge Tilflugt hos sine Frænder; hendes Halvbroder Oluf Jepsøn Thott, der stod i stor Gunst hos Kristian den første, af hvem han blev forlenet med Vosnæsgaard, udvirkede senere hos Rigsraadet, at hun fik en Del af sin Formue tilbagebetalt, og hun henlevede nu nogle rolige Aar paa Vosnæsgaard hos Broderen, der var Enkemand og barnløs. Men Sønnen, som skulde have været hendes Trøst og Glæde, voxede imidlertid op med Hjærtet fuldt af Had imod Faderens Undertrykkere, der havde røvet hans Arv og Ejendom, og blev en vild, ustyrlig Krabat, paa hvem al Tugt og Formaning var spildt. Han strejfede helst omkring med Tatere og alskens lovløse, forløbne Folk, hvoraf Landet i hine urolige Tider var oversvømmet, og gjorde sig aabenlyst til af sit fjendtlige Sindelag mod Land og Konge. En skjøn Dag forsvandt han sporløst — nogle mente, han havde taget Hyre om Bord paa et Skib og fo'r om som Sørøver, andre, at han var gaaet i svensk Krigstjeneste, og ingen tvivlede om, at han holdt til med Landets Fjender. Olaf Jepsøn harmede sig og svor, at den vanartede Knægt ingen Sinde mere skulde komme over hans Dørtærskel — Moderen led i Tavshed, som kun en Moder kan lide; maaske hun ogsaa haabede, som kun en Moder kan haabe. Men Aarene kom og gik, og den forlorne Søn vendte ikke tilbage for

at aftvætte Skampletten paa sit Navn; Oluf Jepsøn hvilede længst i den murede Familiebegravelse, og Gaarden var gaaet i Arv til Søstersønnen Ebbe Strangesøn, hos hvem Fru Edele varetog en Husmoders Pligter. — Da bragte man hende en Dag en liden tre Aars Pige, ingen vidste, hvor fra hun skrev sig. Den fremmede Mand, som en Aftenstund overleverede hende til en af Gaardens Folk, skyndte sig bort uden at give nogen Forklaring, og uden at nogen senere hørte eller saa noget til ham. Barnet bar en Guldkjæde omkring Halsen, hvori der var fastgjort et Brev til Fru Edele; det underrettede hende om, at den lille var hendes Barnebarn, der overgaves til hendes Omhu og Kjærlighed; for Resten indeholdt det ingen Oplysninger om den forsvundne eller noget, der kunde lede paa Spor efter hans Opholdssted. Den lille Pige saa paa Fru Edele med store, bedrøvede Barneøjne, der syntes at bede om Tilgivelse paa Faderens Vegne; hendes Skjønhed og Hjælpeløshed smeltede Farmoderens Hjærte, og hun aabnede sine Arme for det lille Væsen, som saa uventet var bleven hende anbetroet, og som fra nu af blev Gjenstanden for hendes ømmeste Kjærlighed og Pleje. Liden Christence blev snart hjemme i de fremmede Omgivelser, sorgløs og glad som Fuglen i Luften voxede hun op i sin Frændes Gaard og vandt ved sit aabne, kjærlige Sind alles Hjærter. I mange Aar havde hun nu været til Huse, sin Farmoders Stolthed og Glæde, Lysstraalen i hendes Tilværelse; men Faderens Navn blev aldrig nævnet for hende; han var død for Verden, som havde glemt ham og hans Fejltrin, for Moderen, som aldrig glemte, og for sit Barn, som rimeligvis aldrig skulde lære ham at kjende.

Ebbe Strangesøn havde taget Plads ved det store Egetræs Bord midt i Stuen og støttede tankefuldt Hovedet i Haanden, medens han lod den fyldte Vinkande foran sig staa urørt.

„Det er silde, Christence er reden af Gaarde," tog Fru Edele efter en Stunds Forløb Ordet; „jeg tænkte næsten, du var fulgt med hende."

„Aa nej, hun færdes helst ene omkring, sær ad Skoven til — hun er jo vant til at have sin Frihed."

„Hun er saa — jeg mindes heller ej, du tilforn havde noget derimod."

Ebbe Strangesøn tav og trommede med Fingrene paa Bordet. „Hvor gammel er vel Christence nu?" spurgte han lidt efter. Fru Edele studsede. „Atten Aar" — svarede hun — „hvi spørger du derom?"

„Fordi jeg tænker, det snart er paa Tide at faa hende gift."

„Saamænd, det haster vel ej saa stærkt endda! Hun tænker ej selv paa sligt endnu, og heller ej har nogen Bejler indfundet sig, det jeg ved af.“

„Christence er fager nok at se til, Moster; paa Bejlere vil det vel næppe mangle. I husker nok, at Iver Juel til Dueslund var her ovre forgangen Dag for at tale med mig om nogle Fedestude, men hans egentlige Ærende gjaldt ellers Christence.“

Fru Edele lod forbavset sit Arbejde hvile i Skjødet. „Iver Juel til Dueslund!“ gjentog hun — „bejler han til Christence, endda hun hverken har Gaard eller Arv i Vente — det havde jeg ingen Sinde troet.“

„Mener I kanske, jeg har i Sinde at lade hende drage af Gaarde, som hun er kommen her til? Hun skal visselig faa en rigelig Medgift og Brudeudstyr, som det sømmer sig en adelig Jomfru, og som kunde hun være min egen Datter.“

Fru Edele rystede paa Hovedet. „Men Christences Hu staar ej til den Bejler,“ sagde hun smilende, „og jeg mener dog, at vi spørger hende først. Iver Juel er just ej den Mand, som har let ved at fange Kvindehjærter.“

„Hm — hvorledes man fanger Kvindehjærter, det forstaar jeg ej," svarede Herremanden tørt — „men det siger jeg eder, Moster, at en Bejler som Iver Juel bør man ingenlunde vise bort. Vel er han noget svær og plump af Udseende, men jeg ved for vist, at han er god og brav, og at de fleste unge Jomfruer ej vilde betænke sig ret længe paa at give ham Ja og drage som Hustru ind paa Dueslund."

„Hvad Svar gav du ham da forgangen Dag?"

„Jeg lovede at tale med eder og Christence om Sagen; saa kommer han ved Lejlighed igjen for at høre Besked."

„Naa, siden du som Christences Værge ønsker det, skal jeg forebringe hende hans Beilen, men det faar du love mig, Ebbe Strangesøn: twinges skal hun ej! Husk, hun er end saa ung, saa kjærlig og bløð af Sind. Synd vilde det være, om Sorgen alt nu skulde formørke det klare Aasyn. Ak, et Liv uden Kjærlighed, selv om det føres i timelig Velstand og udvortes Glans, vilde kun være en ringe Lykke for hende, og ilde handler vi i at overtale Barnet til sligt Ægteskab! Desuden, hvem skal styre Husvæsenet, naar mine gamle Øjne er lukkede, om du ej beholder Christence hos dig?"

„Beholde Christence," gjentog Ebbe Strangesøn, i det han rejste sig fra Bordet og gik hen i en af Vinduesfordybningerne, hvor han stirrede ud gjennem Ruden. „Men det vilde være stor Synd, om hun skulde henslæbe sit Liv her hos mig, naar I en Gang falder fra. Paa Kvindfolk har jeg ingen Sinde haft Forstand og duer ej til at vogte paa en ung Jomfru."

Fru Edele sukkede. „Du har for ringe Tanker om dig selv, min Søstersøn," sagde hun. „Hvi fæster du dig ej selv en Brud? Du er for ung endnu til at sidde ene hen og burde sandelig tænke paa at vælge dig en Hustru, som kan forplante dit Navn og din Slægt."

Det var, ligesom Herremandens mandige Aasyn ved disse Ord fik en stærkere Farve — kanske det kun var i Skjæret af Aftensolen, der havde farvet Himlen luerød og nu til Afsked kastede sine sidste Straaler ind gjennem Vinduet. „Aa nej, Moster," sagde han med et undertrykt Suk, „deraf bliver intet — I lade den Sag fare! Slægten uddør jo heller ej med mig, saa længe min Broder lever; naar han en Gang tager Gaarden her i Arv efter mig, fremblomstrer der vel et nyt Liv, og hans Børn giver muligen det gamle Navn fornyet Glans — men den gamle Spaadom kjender I jo: at Vosnæsgaard ingen Sinde i flere Slægtled vil gaa i Arv fra Fader til Søn."

„Guds Vilje ske," sagde Fru Edele fromt, og begge hensank i Tavshed i deres egne Tanker.

Imidlertid red Jomfru Christence ubekymret hen ad Skovvejen. Det var en høj, slank Pigeskikkelse med et Ansigt, som, uden at kunne kaldes egentlig smukt, dog besad tilstrækkeligt af Ungdommens Friskhed til at være indtagende; de store mørkeblaa Øjne straalede af Liv og Glæde, og der var et Præg af frejdig Kjækhed og Aabenhed udbredt over hende, som meddelte hende en særegen Ynde. Hun havde ladet sin Hest gaa i Skridt og syntes hensunken i Tanker eller Drømmerier; der var saa svalt under Træernes grønne Kroner, Luften var fuld af Vellugt efter den nys faldne Regn, Vanddraaberne skinnede som Diamanter paa Græsstraa og Blade, og Insekternes Summen lød som en dæmpet fjærn Musik i den stille Aften.

Ryttersken var naaet til en aaben Plet i Skoven, hvor Vejene delte sig, da den store Hund, der hidtil trolig var fulgt i Hestens Spor, pludselig fo'r frem med lydelig Knurren mod en Dynge store Kampesten, der laa ved Vejkanten under et halv sammensunket Trækors. Den unge Pige holdt stille og lyttede, hun kaldte paa Hunden, og i samme Øjeblik kom Hovedet og lidt efter hele Skikkelsen af en Mand til Syne bag Stendyssen; det lod dog ikke til, at Synet af ham indjog Jomfruen Skræk, thi hun smilede, saa sig forsigtig om til alle Sider og red nærmere hen til Stedet. „Godaften, Povl, er det dig," sagde hun og rakte Haanden frem mod den ubekjendte. Denne var en Yngling med et smukt, men noget skummelt Aasyn, omgivet af langt kulsort Haar, der skjulte hans Pande og hang helt ned paa Skuldrene; han var iført en Faareskinds Pels med et Bælte om Livet, hvori der stak en lang Jagtkniv, og paa Hovedet bar han en ulden Hue, prydet med en Hejrefjer. „Naa, er du der, Christence," udbrød han glad og trykkede den fine hvide Haand, der blev budt ham, „ja, jeg tænkte nok, du kom; derfor har jeg ogsaa ligget over en halv Time her bag Stendyssen og ventet paa dig."

„Stakkels Povl! Men nu vil vi ogsaa nytte Tiden, medens vi er sammen — her kunne vi tale ene og uforstyrrede."

„Er du sikker derpaa? Det synes mig, at de sidste Gange jeg er gaaet her op gjennem Skoven, har jeg været fulgt af nogen i Frastand — set har jeg ingen, men Fodtrin, der ligesom listede sig efter mig, har jeg hørt — er du ogsaa sikker paa, at vi ej bliver belurede?"

„O ja, her paa dette Sted færdes man ej gjærne paa denne Tid af Aftenen, her spøger det, siger man. Sagnet fortæller,

at en stor Skat skal være nedgravet her under Stendyssen i fordums Tid af Munkene, den Gang de forlod det gamle Kloster ude i Vigen, hvor nu Slottet ligger, og bosatte sig i Øm. Saa længe Skatten ej er funden, viger de hedengangne Munkes Aander ej bort fra Stedet, som de bevogter, og saa længe vil det ej lykkes nogen Menneskehaand at adsprede Dyssen — Sten bliver strax føjet til Sten igjen; men drages den dyre Skat en Gang frem for Dagens Lys, da vil der times dens Ejermand stor Velfærd og Lykke."

Povl stirrede eftertænksom frem for sig og knyttede uvilkaarlig Haanden om Fæstet af sin Kniv. „Ha," udbrød han, „kunde man drage en saadan Skat frem, om den virkelig findes! Ej skulde ens Liv da længer henrinde paa denne usle Maade, og man havde da ej nødig at friste slige Kaar, dem man dog ej fødtes til."

Christence var stegen af Hesten, der blev bunden til et Træ, og vandrede hen ad Skovstien ved Ynglingens Side. „Hvor staar det til?" spurgte hun — „har du ingen ny Tidender at bringe?"

„Nej, alt er ved det gamle. Vi strejfer endnu omkring her ovre ad Mols til, Baaden har vi skikket tilbage med Nis Jeps Smaadreng, at den ej skal røbe os, om den blev set. For Resten har vi Tilhold som før hos Nis Jep; han er tro nok og sladrer ikke."

„Og hvor lider han?"

„Slet nok — han er ej mer som før. Det er et Hundeliv, vi fører, og hvad skal Enden blive? Naar det endda gjaldt en ordentlig Bedrift som før — men nej! Hans Hu staar stadig her til dette fordømte Sted, endda jeg tit nok har sagt ham, at vi allerhelst burde blive borte her fra ... han har ej Ro paa sig nogensteds."

„Ak, Povl, Povl ... kan det undre dig!"

„Nu, hvad der en Gang er sket, staar ej til at ændre; han har vel paa sin Vis lidt fuldt saa meget som hun, der uforsonlig og haard ej en Gang vil høre hans Navn nævne."

„Tys, Povl! Lad ingen af os dømme de to imellem; det kan kun han, som læser i alle Hjærter og ved, hvad intet Menneske erfarer."

„Ja, du har godt nok ved at snakke, Christence! Du lever som en ædelbaaren Jomfru paa din Frændes Gaard, mens vi andre maa vanke fredløse og forfulgte omkring som andet Udskud. Du skulde prøve det Liv en Gang —"

„Povl! Povl!" Den stille Bebrejdelse i hendes skjælvende Røst slog ham — han slyngede Armen om hendes Liv og hviskede: „Tilgiv mig, liden Christence! Jeg mener det jo ej saa ilde, men du ved, der ruller Taterblod i mine Aarer, det er heftigt og varmt og har ondt ved at komme til Ro. Hvi skal og min stakkels Moders og hendes foragtede Slægts Levevis som en Forbandelse hvile paa mig, hvi skal jeg for stedse være udelukket fra min Faders Stand?"

Christence hævede Hovedet og saa paa ham med et lyst og frejdigt Blik. „Det bæres mig for, at det bliver anderledes, om du kun vil have Taalmodighed, kjæreste Povl! Dig er visselig en bedre Skæbne beskaaren — husker du ej hin gamle Kvindes Spaadom, at du og jeg skulde føre vort Liv og ende vore Dage i Velstand, Hæder og Lykke?"

Det lykkedes hende omsider at berolige Ynglingens Hæftighed og bringe ham i en mildere Sindsstemning. Skumringen var imidlertid falden paa, de sidste Fuglestemmer var forstummede, og Aftenklokkens Toner hendøde i den stille Luft. Underskoven var bleven tættere og tættere, Slaaen og Brombærranker spærrede næsten Vejen, og Egetræerne strakte deres knudrede

Rødder som Faldgruber i alle Retninger. Povl og Christence vendte tilbage til Stendyssen og standsede for at tage Afsked. „Og naar vil du tale og aabenbare det hele?“ hviskede den unge Mand bønlig.

„Ak, hellere end gjærne sagde jeg alting rent ud — men Farmoder er gammel og har fristet megen Sorg ... jeg maa fare med Lempe — og Ebbe Strangesøn!“

„Ebbe Strangesøn,“ afbrød Ynglingen heftig — „hvad Ret har han over os? Han kan takke sin gode Lykke for, at han sidder som Herre paa Vosnæsgaard, medens vi andre —“

Christence lagde sin Haand paa hans Arm. „Du tale ej saa,“ bad hun alvorlig og indtrængende, „Ebbe Strangesøn har et ædelt Sind, og han har været mig god, fra jeg var liden — ingen Sinde skal jeg glemme det! Men nu er det silde, jeg tør ej tøve længere. Stol paa mig, naar Tid kommer, skal jeg skikke eder Bud ved Nis Jeps Smaadreng, om vi da ej træffes forinden. Bring ham min bedste Hilsen, og saa have du Farvel for denne Sinde!“

Hun gav ham endnu et Nik, ledsaget af et ømt og straalende Smil, i det hun bøjede sig ned imod ham, og saa skiltes de. Povl fulgte Gangstien, der førte ned imod Søen, og Christence vendte hjem til Gaarden, mere alvorlig end hun var reden bort.

Nogle Dage efter drog et Par Ryttere med deres Svende en Morgenstund ind paa Vosnæsgaard. Ebbe Strangesøn kom selv ned for at tage imod dem, og efter at de var stegne af Hestene, førte han dem op i Hallen, hvor de blev bænkede med de fyldte Vinkander foran sig. I Følge Skik og Brug langede man tappert til Bægeret, og nu kom Munden efterhaanden paa Gled. Den ene af Gjæsterne var en høj sværlemmet Ungersvend med rødligt Haar og Mundskjæg, det var Jomfru Christences Bejler, Iver Juel til Dueslund; den anden, som var mindre anselig og havde et livligt Ansigt, mærket af dybe Kopar, og smaa, stikkende, sorte Øjne, var hans fortrolige Ven og Raadgiver Palle Laustsen, en Lykkeridder fra Holsten, som havde vidst at gjøre sig gjældende og skaffe sig Adgang til forskjellige Herreborge, hvor han førte et muntert Liv som Snyltegjæst, medens han var almindelig frygtet paa Grund af sin giftige Tunge og sit ondskabsfulde Sindelag.

Efter megen Snakken frem og tilbage kom Iver Juel frem med sit egentlige Ærende og spurgte, hvilket Svar man

saa gav ham paa hans Bejlen. Nu havde Ebbe Strangesøn netop Dagen tilforn haft en Samtale angaaende denne Sag med sin unge Frænde, der havde erklæret, at hun ingen Sinde kunde skjænke Iver Juel sit Hjærte eller række ham sin Haand — en Meddelelse, der mod hans Vilje syntes at volde Ebbe Strangesøn en ikke ringe Tilfredsstillelse, uagtet han i Begyndelsen havde anstillet nogle svage Forsøg paa at anvende sin Myndighed; da disse imidlertid aldeles var strandede paa Christences Bestemthed, og hendes Farmoder desuden gav hende Medhold i hendes Vægring, var Herremanden nødsaget til at lade sin Gjæst vide, at der ikke, i det mindste ikke for det første, kunde blive noget af den Sag. Et Afslag er imidlertid et Afslag, om det end er iklædt saa skaansom en Form som muligt; Iver Juels røde, godmodige Ansigt blev endnu rødere end før, og han syntes i Begyndelsen ikke ret at kunne fatte, at han virkelig var bleven vraget som Bejler. „Eja," sagde han omsider, efter at have vederkvæget sig med en dygtig Slurk af Vinkanden, „jeg mente dog ej, der var saa meget at betænke sig paa, al den Stund Jomfru Christence er ganske uden Midler og sikkert ej kan vente, at nogen rigere Bejler skal banke paa hendes Dør."

„Muligen den lille Jomfru alt har en anden kjær," tog Palle Laustsen Ordet med et honningsødt Smil, i det han fæstede sine smaa listige Øjne forskende paa Ebbe Strangesøn.

„Det ved jeg intet om," svarede denne kort.

„Nu, saa rider vi af Gaarde, som vi kom," raabte Iver Juel hidsig og slog i Bordet. „Ej agter jeg at lade mig holde for Nar — jeg giver den Jomfru en god Dag og kan vel finde mig en Brud andensteds!"

„Tøv en Kjende'," sagde Holsteren beroligende, „lad os drøfte Sagen i Mindelighed. Siden du nu en Gang har fæstet din Hu til Pigebarnet, kan man jo se Tiden an i nogle Maaneder; kanske hun imidlertid giver Kjøb."

„Fanden heller," brummede den uheldige Bejler, men syntes dog kjendelig oplivet ved denne Udsigt.

„Nødig vil jeg røve eder Haabet, men jeg tror næppe, min unge Frænke forandrer sin Mening," sagde Ebbe Strangesøn, „og tvinge hende til et Giftermaal har hverken min Moster eller jeg i Sinde."

„Ej, hvor I tager paa Vej," lo Palle Laustsen ondskabsfuldt. „Man skulde hartad tro, I havde særegne Grunde dertil. Kanske I agter at beholde Pigebarnet for jer selv! Om I da blot ej bliver holdt for Nar, og hun alt har valgt sig en

anden Hjærtensven; hun er sikkert ej saa knibsk, som hun lader, eller jeg skulde fejle meget."

„Hold din Mund, Palle, og lad os komme afsted!" afbrød Ivar Juel og rejste sig, en Smule usikker paa Benene. „Ej er det jo vor Hensigt at yppe Klammeri, og ej heller er det mit Ønske, at den gode Forstaaelse mellem Ebbe Strangesøn og mig skal være forstyrrer fot sligt Narreri."

Ebbe Strangesøn havde Møje med at betvinge sin Harme over Holstenerens Adfærd og uforskammede Tale; men han ihukom sin Pligt som Vært, og for ej at krænke Gjæsteretten tav han. Kort efter steg Herrerne til Hest igjen og forlod Gaarden; Ivar Juel, hvis medfødte Godmodighed og Sorgløshed hjalp ham til at bære sin Skuffelse med taalelig Sindsro, tog Afsked, vel med nogen Kulde, men dog med al sømmelig Høflighed — Palle Laustsøn derimod kunde ikke skjule et skadefro Smil og sagde i en udfordrende Tone: „I have Farvel, Ebbe Strangesøn! Ret snart skal I høre fra mig og spørge nyt; sært skulde det gaa til, om jeg ej snart kjender Navnet paa den lykkelige, for hvis Skyld Jomfru Christence giver en anden Afslag."

Med disse Ord gav han sin Hest af Sporerne og jog afsted, medens Ebbe Strangesøn maalløs stirrede efter ham.

Da han traadte ind i Stuen, hvor man var i Færd med at anrette Middagsmaaltidet, og hvor Fru Edele alt havde indtaget sin Plads som Husmoder ved den øverste Bordende, kom Christence ham i Møde og rakte ham begge sine Hænder. „I have Tak, at I skilte mig af med den uvelkomne Bejler," sagde hun, „helst saa jeg ingen Sinde hans Aasyn mere."

„Hvi har du saa meget imod ham?" spurgte Ebbe Strangesøn og betragtede hende med et forskende Blik.

Christence blev blussende rød. Havde Holsteneren virkelig Ret, var der en anden, hun havde kjær, og hvem var denne anden? „Sig mig, Christence," begyndte Herremanden igjen, men tav saa atter, ligesom forvirret, og slap pludselig hendes Haand — han havde ikke Mod til at gjøre et Spørgsmaal, der maaske vilde have fjærnet al hans Tvivl.

Nogen Tid forløb. Sommeren var i Færd med at tage Afsked, og Efteraaret begyndte at melde sit Komme ved det gulnede Løv, de afstubbede Marker og den skarpe Vind. Christence færdedes ikke saa meget ude som før, men sad nu oftere inde i Fruerstuen hos sin Farmoder og spandt og baldyrede; der var dog undertiden en sær Uro over hende, og hun stod ofte ved Vinduet og saa over imod Skoven, mellem hvis halvt afbladede Træer man i det fjærne skimtede det mørkeblaa Vand. Hendes Frænde iagttog hende i Tavshed — han anede, at noget tyngede paa hende, men forstod ikke, hvad det kunde være; Kvinderne havde for ham altid været en Gaade, som han aldrig tidligere havde forsøgt at tyde. Med Christence var det en anden Sag; hun var voxet op for hans Øjne, og hendes Ve og Vel laa ham paa Sinde; hvi kunde hun ikke betro sig til ham? Han var selv tavs og indesluttet af Naturen, og det faldt ham ikke ind, at en Opfordring til hendes Fortrolighed muligen vilde have været den unge Pige velkommen; der var i den senere Tid kommet en sær Skyhed over ham i hendes Nærværelse, og uvilkaarlig havde der indsneget sig et mere fremmed Forhold imellem de tvende; det var, ligesom om de begge ønskede noget, medens de paa samme Tid frygtede det.

Fru Edele iagttog sin Søstersøn og sit Barnebarn i Stilhed og syntes med en vis hemmelig Tilfredshed at lægge Planer og bygge Luftkasteller for Fremtiden. Naar Ebbe Strangesøn, hvem Palle Laustsens Ord ofte randt i Hu, og som næppe formaaede

at gjøre sig selv Rede for den Strøm af forvirrede Tanker og Følelser, de havde vakt hos ham, gjorde Hentydninger til Christence og hendes Færd, rystede hans Moster blot med et tillidsfuldt Smil paa Hovedet — hun kjendte Pigebarnet bedre, og Mistanke til hende kunde aldrig faa Rum i hendes Sjæl! Saaledes gik Tiden sin Gang, og hver især syntes optaget af sine egne Tanker og Følelser, Sorger og Bekymringer.

Det var en kold, sludfuld Oktoberaften. Jomfru Christence sad inde i Fruerstuen hos sin Farmoder, der var falden i Blund i sin Hyndestol ved Kaminen. Regnen piskede i store tunge Draaber mod Ruderne, Vinden susede i Trætoppene, og ude i Vigen væltede Kattegattets Bølger sig fraadende og skumklædte op mod Land. Christence havde rejst sig og lagt sit Arbejde til Side; hun støttede tankefuld Hovedet med Haanden og stirrede ud gjennem Vinduet, som søgte Blikket at gjennemtrænge Mørket, der havde lejret sig uden for. Hun sukkede og fo'r sammen, da et heftigt Vindstød pludselig syntes at ryste Bygningens tykke Mure. „Ak, Farmoder," udbrød hun, da Fru Edele i det samme vaagnede op af sin Slummer, „det er ret et Herrens Vejr i Aften! Gud og vor hellige Frue være de arme Mennesker naadig, der færdes ude paa Søen — det maa være haardt at vide nogen af sine kjære i Fare."

„Haardt nok, Barn, men haardere dog at vide dem paa Syndens Veje . . . hellere dø Legemets Død end Sjælens."

Christence sukkede atter, skyndte sig at tænde Lysene i den store Armstage og tog Plads ved Bordet med sit Arbejde; hun baldyrede dog ikke ret mange Sting paa det store udfrynsede Silketæppe, Hænderne sank ørkesløse ned i Skjødet, medens Tankerne fo'r saa vide om, og Blikket af og til med en vis ængstelig Uro dvælede ved hendes Farmoder, som endnu sad tilbagelænet i sin Stol og skyggede for Ansigtet med sin magre Haand. Efter nogen Tids Forløb kaldte Fru Edele hende hen til sig. „Har du noget paa Sinde, Christence, saa tal!" sagde hun, da den unge Pige havde taget Plads paa en Skammel ved hendes Fødder og lænede sit Hoved til hendes Knæ. „Mig synes, du er sær tankefuld og tungsindig paa den sidste Tid."

Christence svarede ikke strax. „Farmoder," sagde hun lidt efter, „tal til mig om ham, du aldrig har villet nævne for mig af dig selv — tal om min Fader!"

Fru Edele fo'r sammen. „Hvi er du kommen paa de

Tanker, Barn," svarede hun undvigende, „og hvi fører du saa ofte Talen hen derpaa, enddog du ved, at det volder mig Smerte?"

„Tilgiv mig, Farmoder! Jeg ved, at han har været dit Livs Sorg og Skam, og at du har banlyst ham af dit Hjærte."

„Ej af mit Hjærte," hviskede den gamle Frue som hen for sig — „ej af mit Hjærte, enddog han har traadt derpaa! En Gang var han mit Livs Stolthed og Glæde, det usalige Barn; nu, han er død og borte, synes mig, som om hans Fejl og Forvildelser er døde med ham, og kun Mindet om det gode er blevet tilbage. Jeg er gammel nu og stunder til Hvile — det bæres mig for, som om jeg snart skal mødes med ham igjen, hvor der ej er Sorg, Savn eller Skilsmisse mere."

„Men om han nu ej var død, Farmoder . . . om han nu vendte tilbage til dig fuld af Anger og bad om din Tilgivelse . . ."

„Tys, Barn, tys! Hvi taler du saa sælsomt til mig, og hvi er du saa bevæget? Ak, Christence, Christence, naar du ser saaledes paa mig, ligner du ham, hvem jeg jo længst har tilgivet gjennem dig! Der var en Tid, hvor jeg var forhærdet, den Krænkelse, der var tilføjet mig, var for stor, til at min Stolthed kunde finde sig deri; jeg lukkede og stængede for mit eget Hjærte, at Tilgivelse og Forsonlighed ej skulde finde Vej dertil, men da kom du, og dit Barnesmil var den bedste Lægedom for min dybe Sjælevunde."

Den unge Pige var sunken ned foran Fru Edele og omslyngede hende med begge sine Arme, i det hun hviskede med taarefyldte Øjne: „Den Gang var jeg for liden til at begribe, hvi jeg var kommen hid; nu har jeg for længst forstaaet, at det var for at udsone min arme Faders Brøde. Jeg var Redskabet, han skikkede dig, fordi han ej turde komme selv — nu er der atter et Budskab fra ham, Farmoder!" Den gamle Frue skjælvede, hun stirrede paa sit Barnebarn, som forstod hun ej ret Meningen af hendes Ord, og stammede sagte: „Gud i Himlen — tal! Er han ej død? Skal jeg se ham igjen?"

Uden for rasede Stormen, og Uvejret tog til, men det mærkedes ej længer inden for, hvor de to Kvinder holdt hinanden tæt omslyngede, den ene talende, den anden lyttende til, begge grebne af Øjeblikkets Alvor og blandende deres Taarer med hinanden. Men da liden Christence en Stund efter rejste sig fra sin knælende Stilling, var der et Udtryk af Haab og stille Glæde udbredt over hendes fagre Aasyn, som tydelig viste, at den Bekymring, som nu i lang Tid havde tynget paa hendes Hjærte, var borttaget, og at hun atter med Haab og Fortrøst-

ning saa Fremtiden i Møde. Det var blevet silde, inden man skiltes og tænkte paa at gaa til Hvile; den unge Pige sad endnu længe oppe i sit lille Kammer, der var et hyggeligt Rum, som Ebbe Strangesøns Gavmildhed rigelig havde udstyret og forsynet med Bohave og smaa, paa hin Tid sjældne Luxusgjenstande, skjønt det rimeligvis nu i vore Dage vilde forekomme en Dame af Stand yderst tarveligt. Hun følte sit Hjærte opfyldt af Taknemmelighed mod Forsynet, der havde ledet alt til det bedste, og Kjærligheden til de to Mennesker, der havde gjort hendes Vej gjennem Livet saa let og lykkelig og værnet om hendes Barndoms- og Ungdomsaar, syntes ingen Sinde at være traadt saa levende frem i hendes Sjæl som i denne Stund. Sund og styrkende maa hendes Søvn have været, da hun omsider søgte sit Leje, og lyse og glade hendes Drømme; thi hun kom til Syne den næste Morgen saa frisk og straalende, at Ebbe Strangesøns alvorlige Ansigt ved Synet af hende opklaredes, ligesom Himlen paa en skyfuld Dag, naar Solen pludselig bryder frem.

Op ad Dagen, da Herremanden var gaaet ned i Baggaarden for at holde Mønstring over nogle Arbejdsfolk, kom Christence hen og stod ved Siden af ham, saaledes som hun saa ofte havde gjort som Barn, naar hun færdedes omkring med ham baade ude og inde. Hun talte i nogen Tid rolig og muntert med ham; men pludselig var det, som hun blev adspredt, og da han fulgte Retningen af hendes Blik, opdagede han en liden pjaltet Dreng, som holdt sig i Nærheden af Ladeporten og aabenbart søgte at tiltrække sig den unge Piges Opmærksomhed ved forskjellige Tegn og Lader.

„Hvad kan den Dreng ville?" spurgte Ebbe.

„O, det er intet, . . . kun en liden fattig Pilt fra en af Hytterne nede ved Stranden, hvem Farmoder og jeg undertiden har givet Mad og Klæder," svarede Christence hastig, men det undgik dog ikke hendes Frænde, at hun rødmede og følte sig forlegen. Hun gik hen til Drengen og talte med ham i en sagte, hastig Tone, og et Øjeblik efter forsvandt han, i det han som en Pil fo'r ud gjennem Porten; imidlertid troede Ebbe Strangesøn at have bemærket, at hun stak ham en Lap Papir i Haanden, og al hans Tvivl og Uro vendte tilbage med fornyet Styrke, medens han, for første Gang i sit Liv, følte Vrede og Harme over hendes Adfærd. Da han senere sad oppe i Hallen og grublede herover, spurgte Christence, om de efter Sædvane skulde lege Tavlbræt. Men hans mørke Miner og barske Afslag bragte næsten Taarer i hendes Øjne, medens en blussende Rødme

farvede hendes Kinder. „Har jeg fortørnet eder," sagde hun i en krænket Tone og trak sig tilbage, „da er det bedst, jeg ej længer falder eder til Besvær ved min Nærværelse."

Da hun var borte, stampede Ebbe heftig i Gulvet; han var vred paa sig selv, fordi han altid var saa sen til at tale og handle og ej havde affordret hende en Forklaring, medens Lejlighed gaves; han besluttede netop at begive sig ind i Fruerstuen for i Fru Edeles Nærværelse at tale med hende, da der hørtes Hestetrampen og Lyden af Latter og højrøstet Passiar nede i Gaarden. Christence, som stod ved Vinduet i sit Kammer, fo'r forfærdet tilbage, da hun blandt de kommende opdagede Iver Juel og hans uadskillelige Staldbroder Palle Laustsøn; men Ebbe Strangesøn bed sig i Læben ved Synet af dem, han lovede sig just intet godt af Holstenerens Nærværelse.

Det lod dog ikke til, at Besøget denne Gang gjaldt Jomfru Christence; Gjæsterne, der til Dels kom langvejs fra og agtede sig videre til Aarhus, bestod foruden de nævnte Herrer af Iver Juels Broder Anders samt endnu et Par Herremænd, Mandrup Gjøe til Iverstrup og Godske Holk til Barritskov, med deres Svende og havde kun gjort en Standsning for at bede paa Vosnæsgaard i nogle Timer. De medbragte vigtige Nyheder; Kong Hans rustede sig endelig for Alvor til et Tog mod Sverige for at erobre det under hans Forgænger tabte Rige tilbage, og de forestaaende Krigsbegivenheder opfyldte alles Tanker og var en Gjenstand for alle Haande Udtalelser og Gisninger. Ved Nadverbordet, hvor Værten snart fik sine Gjæster bænkede, var ingen af Husets Kvinder til Stede. Fru Edele havde bedt sig og Christence fritaget herfor, da hun ej følte sig rask; Drikkebægrene blev flittig tiltalte, og de gode, kraftige Madvarer lod man ligeledes vederfares fuld Retfærdighed.

Larmen og Forvirringen tiltog bestandig, man drak paa Kong Hans' Sundhed, paa de danske Vaabens Held og Fremgang og paa sine egne private Ønskers Opfyldelse. En Skaal for min Fæstemø," raabte Ivar Juel endelig med usikkert Mæle og hævede sit Bæger — „den fagre Jomfru Ide paa Iverstrup, som har givet mig Jaord! Den Hilsen kan I bringe den knibske Jomfru, I ved nok, med Tak for sidst!"

Holsteren puffede til sin Sidemand og saa med et ondskabsfuldt Smil over paa Værten. „Fandt I saa den, I søgte?" spurgte han. „Kan være, jeg ellers kan give eder Underretning; ret nu skal jeg være til eders Tjeneste."

Herremanden blev bleg, hans Haand knyttede sig uvilkaarlig om Kniven, der laa foran ham. „Hvad mener I med jer

forblommede Snak?" spurgte han hæftig — „tal rent ud, saa at man kan forstaa eder!"

„Nu, om I ønsker, at jeg skal tale i saa manges Nærværelse, vil jeg blot sige eder, at Jomfru Christence har sig en Hjærtensven. Hun mødes af og til med ham i Skoven — i al Tugt og Ærbarhed naturligvis — I behøver blot at gaa et lille Stykker Vej bort her fra Gaarden til Stendyssen under det gamle Trækors, hvor Munkeskatten er nedgraven . . . der finder I nok Parret."

Herremanden rejste sig med en truende Mine og gik hen imod Holsteneren, der ved Synet af hans blege, fortrukne Ansigt forskrækket trak sig noget tilbage, medens de andre Herrer brast i Latter og begyndte at finde, at det var en kostelig Spas.

„Mand," hviskede Ebbe Strangesøn med dirrende Læber og greb Palle Laustsøn saa haardt i Armen, at han krympede sig derved — „nu har jeg længe nok taalt eders Haansord og giftige Snak, det er paa Tide, at det faar en Ende. Ved min Himmerigs Part, det siger jeg eder: I skal staa mig til Ansvar for hvert Ord, I har talt."

„Raser I, Ebbe Strangesøn," udbrød den forfærdede lille Holstener og forsøgte at rive sig løs. — „Hvem det er, Jomfru Christence gantes med, det ved jeg ej, han er en fremmed og farer til og fra Landet med et lidet Fartøj, der til sine Tider er bleven set her i Vigen hele Sommeren igjennem. Staar mit Ord ej til troende, da kan I blot spørge eder for hos Tateren Nis Jep, hos hvem de fremmede Folk har haft Tilhold, og hvis Smaadreng er gaaet Bud mellem de elskende; endnu denne Aftenstund har de Møde ved Stendyssen, og om I vil skynde jer did, kan I vel forhindre, at Jomfruen drager af Landet, som hun kom."

„Ja vel — der har vi det," brummede Mandrup Gjøe halv højt — „let kom hun — let gik hun — Æblet falder gjærne ikke langt fra Stammen!"

Ebbe Strangesøn havde sluppet sit Tag i Lykkeridderen, der med et skadefro Sideblik trak sig tilbage. Braadden havde truffet godt. De andre Gjæster fulgte efterhaanden deres Værts Exempel og rejste sig fra Bordet, da Goske Holck mente, at det nu kunde være paa Tiden at holde op med „den Pokuleren" for denne Sinde, om man ellers vilde naa Aarhus inden Midnat. De fleste fandt, at det var bedst at komme videre samme Aften, og der blev snart givet Tegn til Opbrud. Ebbe Strangesøn søgte ikke at holde de støjende Gjæster tilbage, og næppe var de borte, førend han ilede hen til Fruerstuen. Den var tom. Fru Edele maatte være gaaet til Ro — men Christence? Han bankede paa Døren til hendes Kammer, ingen svarede, og Ternen, der paa hans Raab kom ilende til, fortalte, at hun for over en Time siden havde set Jomfruen forlade Kamret, indsvøbt i sit Regnklæde, og at hun ikke senere var vendt tilbage. Herremanden oppebiede næppe hendes Svar, han ilede forbi hende ud af Gaarden og tog Vejen ad Skoven til. Hans Sind var i heftigt Oprør; at Christence bedrog sine Frænder og vandrede ad forbudne Veje, tvivlede han nu ikke længer om, men hvo var den Nidding, som i Smug havde vovet at nærme sig hende for at vinde hendes Kjærlighed, og vilde det endnu være tids nok for ham at frelse hende og drage hende tilbage fra Randen af den Afgrund, ved hvilken hun stod?

Vinden susede sørgeligt og klagende i Trætoppene og bragte de tørre Grene til knagende og bragende at svaje hid og did;

det visne Løv raslede under Fødderne, og af og til fo'r en Hare eller et andet Dyr, der var blevet opskræmmet fra sit Leje, lynsnart forbi og forsvandt i Tusmørket, ellers herskede den dybeste Stilhed inde i Skoven, hvor de mægtige Træstammer syntes at hæve sig truende, lig en Række Kæmpeskikkelser, der søgte at forhindre al videre Fremtrængen. Korsvejen var snart naaet; det gamle Kors aftegnede sig tydelig og skarpt mod den mørke Efteraarshimmel, og neden under ved Stendyssen bevægede sig nogle menneskelige Skikkelser; i det Ebbe Strangesøn traadte frem af Tykningen og hastig nærmede sig Stedet, styrtede en Mand frem imod ham, og en Arm greb ham med Kæmpekraft i Brystet.

„Har jeg dig endelig, fordømte Skurk, som har sneget dig efter mig og udspejdet mine Veje," udbrød en harmfuld Røst, og en Kniv blev truende hævet imod ham; „jeg har svoret at knuse hvert Ben i din syndige Krop, om jeg nogen Tid fik fat paa dig, og ret nu har jeg i Sinde at holde mit Løfte!"

Herremanden huggede med et kraftigt Slag sin Modstanders hævede Arm til Side, saa at Kniven dirrede i hans Haand — „Hvem tager du mig an for, og hvo er du selv, der har vovet dig hid ad skjulte Veje og til natlig Tid at lokke et uskyldigt Barn med fagre Elskovsord? Tal flux og bekjend, ellers sværger jeg ved alle Helgene, at det skal komme dig dyrt at staa!"

Den ubekjendte traadte et Skridt tilbage og rystede paa Hovedet. „I tager fejl," mumlede han, „jeg kom ej hid for at lokke nogen, den Tale forstaar jeg intet af. Er I ej den lumpne Karl, jeg før tog eder an for, der har forfulgt mig gjennem Skoven og nede ved Stranden paa den sidste Tid, uden at det er lykkedes mig at faa fat i ham — da kan I gaa med Fred her fra, men se at gjøre det snart, det vil jeg dog raade Eder. —"

„Og om jeg nu ej agtede at følge dit Raad?" udbrød Herremanden harmfuldt og truende. „Det skal du vide, at jeg ej har i Sinde at lade dig slippe saa let, og skal en af os vige Pladsen, da bliver det dig! Er du Stimand eller Natmand eller kanske begge Dele?"

„Saa noget nær," svarede den fremmede, i det han paa ny greb fast om sit Vaaben, „men hvad og hvem jeg end er, saa er jeg ingen Sinde bange for at tugte den, der kommer mig for nær."

„Povl! for Himlens Skyld, hold inde!" lød i det samme Christences velbekjendte Røst, og da Ebbe Strangesøn vendte sig om, saa han den unge Pige, som med hastige Fjed var ilet

til, og som nu fuld af Angest klyngede sig til den ubekjendte og søgte at rive Kniven ud af hans Haand.

„Christence!" udbrød Herremanden smertelig. — „Du her! Saa var det dog sandt!"

„Ebbe Strangesøn, min Frænde, er det eder?"

„Ja Himlen være lovet, at jeg ej kom for sent! Barn, Barn! Hvi voldte du mig den Sorg, og hvi skal jeg træffe dig paa denne Tid og paa dette Sted og med en fremmed Mand? Dybt har du krænket mig, men alt skal blive tilgivet, om du i denne Stund vil tale og tilstaa mig, hvad der hidtil var skjult."

Christence stod med sænket Hoved og foldede Hænder foran sin Frænde; omsider hævede hun de taarefyldte Øjne til hans Ansigt og hviskede bønlig og skjælvende: „Tilgiv mig! Jeg havde kanske Uret i at tie saa længe, men den Hemmelighed, jeg bar paa, var ej min alene." —

„Og vilde du nu være dragen af Landet, bort fra din Farmoder og mig, uden vort Vidende og uden vort Minde — svar mig, Christence, kunde du bære det over dit Hjærte?"

Hun rystede paa Hovedet, og i det hun greb Ebbe Strange-

søns Haand drog hun ham med sig over Vejen hen imod Stendyssen; Herremanden fulgte hende i Tavshed, greben af den dybeste Forbavselse, medens hans Blik søgte fra den unge Pige til hendes Ledsager, som holdt sig noget tilbage og, tilsyneladende udeltagende, havde lænet sig mod en Træstamme.

„Se," hviskede Christence, og i det hun standsede, pegede hun mod Trækorset, bag hvilket der hørtes Lyden af Stemmer og dæmpet Graad. Paa den anden Side af det gamle Kors knælede en Mand paa Jorden, og foran ham, med begge Armene om hans Hals og bøjende sig over ham, stod — Fru Edele Nielsdatter. „Se," gjentog den unge Pige, hvis Stemme skjælvede og røbede den dybe Bevægelse, hvoraf hun var greben, „det er min Fader!"

„Din Fader!" gjentog Herremanden — „taler du Sanden, Christence? Hvorledes kom han hid, og hvad vidste du derom?"

Christence hævede Hovedet og saa sin Frænde fast og frejdig i Øjnene. „Hvad jeg vidste derom?" udbrød hun. „Ak, jeg vidste, at Farmoder led og græmmede sig i Tavshed, at hun ingen Aftenstund lagde sit Hoved til Hvile uden at ønske eller bede om, at hendes eneste Barn en Gang maatte vende tilbage, endskjøndt hun ingen Sinde talte til noget Menneske derom eller nævnede hans Navn. Jeg vidste, at han for længst angrede sine Fejl og sin Brøde og flakkede om fra Sted til Sted uden at fange Ro eller Hvile, fordi han ej havde faaet sin Moders Tilgivelse, medens Frygt og Skamfuldhed holdt ham tilbage fra hende. At forsone de tvende, det var bleven mit Livs kjæreste Drøm, fra jeg var liden. Hele denne Sommer har Skibet, der bragte Fader hid fra Norge, ligget her uden for Bugten; han selv vovede sig kun sjælden i Land, thi, Gud bedre det, hans Ry som Fribytter er vel og naaet til disse Kyster, men han og Povl har haft Tilhold hos Tateren Nis Jep, hvis fattige Hytte har givet dem gjæstfrit Ly, og hvis liden Dreng bragte mig Budskab fra dem; her ved Stendyssen har vi stundum mødt hverandre, og her under det gamle Kors ønskede min stakkels Fader at møde hende, som han saa haardt har forurettet, for at høre af hendes egen Mund, hvad jeg for længst skjønnede — at alt er tilgivet og glemt."

„Og Povl — hvem er Povl?"

„Povl er min Broder; hans Moder var en stakkels Kvinde af Taternes Slægt, som fulgte min Fader og delte hans Nød og Farer, indtil Døden lukkede hendes Øjne. Siden lærte han min Moder at kjende; hun var af ædel Byrd og blev hans Hustru

med sine Slægtninges Vilje og drog med ham fra sit Hjem i det fjærne Land, hvor til hun aldrig mere vendte tilbage — hun døde, da jeg blev født. Saa var det, at man skikkede mig her hid til Farmoder, da jeg var bleven noget ældre, men stakkels Povl er der ingen kjærlig Haand, som har styret og ledet, han er vild og hidsig af Sind, men god og trofast af Hjærte. Ak, min Frænde, jeg beder eder saa mindelig, at I ej vil slaa Haanden af ham — lad ham ej bøde sit hele Liv for, hvad en anden forbrød!"

Ebbe Strangesøn drog Vejret dybt og langt, som om en tung Sten var væltet fra hans Bryst. „Jeg skal sørge for Povl," sagde han. —

„Og I tilgiver ham, der fo'r vild og saa haardelig krænkede sin Slægts Ære," vedblev den unge Pige bønlig, medens Taarerne rullede ned ad hendes Kinder, „I drage til Minde, at har han fejlet, da har han og bødet; nu er han syg paa Sjæl og Legeme — I tilgive ham — for min Skyld!"

„For din Skyld — ja! Men ... Christence, ... saa svarer du mig paa et: hvi gav du Iver Juel Afflag paa hans Bejlen? Er det Sanden, hvad man har sagt mig, at du har en anden Mand kjær?"

Et Øjeblik stod hun undselig og kæmpede med sig selv, men da hun saa op og mødte det Blik, der var fæstet paa hende, læste hun deri en Kjærlighed, saa dyb og varm, at hun tillidsfuldt lagde sit Hoved til hans Bryst og hviskede: „Ja, den Mand, jeg har kjærest i Verden, staar her, og ingen Sinde ønsker jeg at forlade ham, før Døden skiller os ad."

Ebbe Strangesøn sluttede den rødmende Pige i sin Favn. „Saa talte det gamle Sagn dog Sanden," udbrød han, „Skatten er funden, og jeg holder den fast for ingen Sinde mere at slippe den af mit Eje — den skal bringe mig Lykke og Velsignelse, der vil strække sig til kommende Slægter og værne om min Arnes Fred!"

Det var en lykkelig Stund for de tvende, hvis Hjærter endelig havde fundet hinanden, og som ved Foden af det hellige Symbol knyttede en Pagt for hele Livet, der for dem nu først syntes at skulle tage sin Begyndelse — paa samme Tid som det udslukte hos den vildledte Mand, der nogle Skridt fra dem græd Angerens bitre Taarer i sin Moders Arme. Et højt Skrig af Fru Edele bragte dem i Hast til hendes Side — hun knælede ned paa Jorden med Sønnens Hoved i sit Skjød, den urolige rastløse Sjæl var i Færd at gaa til Hvile. Mangel, Savn, Kummer, Anstrængelse og Sindsbevægelse havde udtømt

hans sidste Kræfter, og nu, da Maalet var naaet, udaandede han sit sidste Suk, medens hans bristende Øje hvilede paa det Ansigt, der havde modtaget hans første Smil, da han som Barn hvilede i hendes Arme, og nu var det sidste, der bøjede sig over ham i Døden. For Moderen, der knælede ved det sidste haarde Leje, der var beredt ham, var han atter Barnet, som hun havde vugget paa sit Skjød og bedet Gud beskjærme for det onde — nu bad hun atter, medens hendes varme Taarer vædede det kolde Ansigt — bad, at han maatte finde Fred og Tilgivelse hisset, som han havde fundet det hos hende, og gjennem Trætoppene gik der en sagte højtidsfuld Susen, en hemmelighedsfuld Hvisken, som var det Svar og Trøst fra oven.

Ikke længe overlevede Fru Edele sin Søn, men hun opnaaede dog forinden sin Død at se sit Barnebarn som Ebbe Strangesøns lykkelige Hustru, en Begivenhed, der slet ikke lod til at forbavse hende, da hun, som hun forsikrede, længe havde forudset den. Fru Christence, der ikke bragte sin Ægtefælle anden Medgift end sin Kjærlighed og et trofast Hjærte, gjorde ham saare lykkelig, og med hende syntes virkelig alt Held og Velsignelse at drage ind paa Gaarden; men om der nogen Sinde blev funden en anden Skat under den gamle Stendysse, derom melder Historien intet. Povl, som ved sin ædle Frændes Hjælp blev et bravt og hæderligt Menneske, gik i Krigstjeneste og udmærkede sig i Toget mod Sverrig ved sin Tapperhed og Forvovenhed, saa at han med Ære tjente sit Ridderslag; han ægtede senere en Datter af Ebbe Strangesøns Broder Klavs, som i Tidens Løb, da hendes Farbroder og hans Hustru var døde uden at efterlade sig Børn, arvede Vosnæsgaard. Den gamle Herreborg blev i en længere Aarrække i Slægtens Besiddelse, indtil den ved Arv eller Giftermaal gik over i andre Hænder, og paa en forunderlig Maade syntes den gamle Spaadom at skulle stadfæstes, at den ikke i lige Linje skulde nedarves fra Fader til Søn. Hvorledes dens Historie og Skæbne vil blive, indtil den en Gang synker i Grus og til sidst kun lever i Mindet, er som saa meget andet skjult af Fremtidens Taageslør — endnu knejser dens Mure der ude paa Næsset og titter melankolsk frem gjennem Løvet, medens Solstraalerne spiller paa den blanke Havflade, der gjenspejler Træernes ærværdige Kroner, og Sivene vugger sig langs Strandbredden, som lyttede de til et Æventyr fra længst forsvundne Dage.

M M.

Nr. 15. **Kjødædende Planter** af E. Toepfer. — **Filipsens Skat,** Fortælling af Knud Skytte. — **Bjærgmandens Salve.** — M. m. Med 13 Billeder. 10 Øre.

— 16. **Dyrplageren,** Fortælling for Ungdommen af Emanuel Henningsen. — M. m. Med 8 Billeder. 25 Øre.

— 17, 18, 19 og 20. **Muntre Fortællinger** à 25 Øre.

— 21. **Jens Gjedsoes Skat,** af C. A. Thyregod. — **Kulkjælderen** med 16 Billeder. — M. m. 10 Øre.

— 22. **Skjælmen paa Mols,** Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. — **En katolsk Kirkefest,** af Zakarias Nielsen. — **Stenmanden,** et Sagn med 12 Billeder. 10 Øre.

— 23. **Stendyssen,** Fortælling af M. M. med 6 Billeder. 10 Øre.

— 24. **Lige for Lige,** en Historie af Bertel Elmgaard. — **Nord og Syd,** af Plenge. — M. m. Med 12 Billeder. 10 Øre.

— 25. **Vennerne i Store-Mers,** Fortælling af C. Middelboe. — Det almindelige Pindsvin med 5 Billeder. — M. m. 10 Øre.

— 26. **Mette Bogusen,** en Livshistorie af Emanuel Henningsen. — **Den whitehead'ske Torpedo** eller Fisketorpedoen, af W. M. Med 5 Billeder. 10 Øre.

— 27. **Ungdommelig Kjærlighed,** Fortælling af Mads Hansen. — **Løjerlige Fisk,** ved E. Toepfer, med 10 Billeder. 10 Øre.

— 28. Kartoflen. — Draaben. — Hammeren og Knibtangen. — Drengen med Blomsterne. — Et Familiestykke. — Drengen der solgte Træskeer. — Egen og Hybenranken. — Irisken og Skaden, af P. Hansen Sønderkøge. Med 4 Billeder. 15 Øre.

— 29. Der er Penge i Lyset. — Drengen paa Kjæphesten. — Smaahistorier. — Trofast. — Orangutangen. — Ved Plankeværket. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

Nr. 30. Et Æventyr i et Album. — Støvet og Lyset. — Eddystone. — Pigen og Andemo'er. — Skomagerdrengen. — Et Æventyr under Vandet. — Fiskeren. — Agurken og Pæren. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 7 Billeder. 15 Øre.

— 31. Æventyret om Ib, som gik til Havet efter sin Hat. — Rævens List. — Kongedatteren i Kulbjærg Klint. — Spillemanden. — Moderen og Drengen. — Stæren og Gjøgen. — Aftensang Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

— 32. Et Æventyr paa Kullen. — Tyveriet. — Helle. — Lille Frida og hendes Kat. — Arresø. — Spillemanden med Harpen. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 7 Billeder. 15 Øre.

— 33. Jægerens Æventyr. — Lige for Lige. — Et Billede fra Svejts. — Benvedtræet. — Anna og Duen. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 10 Billeder. 15 Øre.

— 34. Under Linden. — Ole Skjære og Bakkemandens tre Gaver. — Knud og Inger. — Hunden og Spurvene. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 4 Billeder. 15 Øre.

— 35. Æventhyret om den lille Rasmus. — Lille Inger og Ulven. — I Kaalhaven. — Hanen og Hønen som skulde til Dyrehavsbakken. — Græshoppen som blev kejserlig Springer. — Tjørnebusken. — Under Æbletræet. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 8 Billeder. 15 Øre.

— 36. Nissens Hue. — Et Billede fra Mainz. — Det skal være ganske bestemt. — Ved Daggry. — Bølgerne. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

Husflidsmanden og Kromanden. Fortælling af Knud Skytte. 35 Øre.

N. C. Roms Forlagsforretning,

Kjøbenhavn, V.